

Росія крок за кроком втрачає вплив у важливих для неї регіонах / фото flickr

Поразка у Малі: чи втратить Росія Африку

18:33, 05.05.2026

🕒 9 хв.

Росія крок за кроком втрачає вплив у важливих для неї регіонах: не допомогли Асаду в Сирії, не допомогли аятолам в Ірані, на черзі – ганебна втеча з Африки. УНІАН розбирався, як ситуація в Малі б'є по російських позиціях у світі.

Ще одне повстання туарегів в далекій африканській країні могло би залишитись непоміченим в Україні, якби не той факт, що основним спонсором безпеки тамтешньої хунти (проти якої і повстали туареги) є Росія. Не без впливу Кремля у 2024 році Малі розірвала з Україною дипломатичні стосунки, звинувативши Київ у підтримці повстанців. Але, як-то кажуть, ворог мого ворога... Тож спостерігати, як росіяни виходять вже з третього великого міста у Малі, покидаючи свої ключові військові бази, – дуже тішить.

"Дружня" рука допомоги

Ідеологічно обробляти Африканський континент СРСР почав ще у 60-ті роки минулого століття. Директор Центру досліджень національної стійкості, дипломат і політолог Олег Белоколот нагадує, що СРСР прийшов у Африку з привабливими на той час гаслами деколонізації та соціальної справедливості. Надавав суттєву допомогу, зокрема зводив заводи, будував лікарні та школи. І, до речі, будівельниками, перекладачами та лікарями були також українці.

"Тобто, СРСР серйозно туди вкладався. Та згодом комуністична ідеологія радянського зразка була дискредитована, адже замість соціальної справедливості африканці побачили тоталітарні режими... Потім Росія, накачавши м'язи на високих цінах на газ та нафту, спробувала ще раз зайти в Африку. Але від самого початку йшла зовсім без ідеології. Вона йшла з допомогою авторитарним режимам у збереженні їхньої влади в обмін на контроль над природними ресурсами. Їх Росія планувала вивозити та продавати десь на світових ринках", – розповідає він.

Так росіяни заходили в центральну Африку, так просочувались на південь, користуючись давніми, ще радянськими зв'язками з Африканським національним Конгресом (АНК)... В Малі РФ зайшла тоді, коли звідти пішли миротворці з ООН, а Франція виявилася неспроможною забезпечити безпеку.

В Малі РФ зайшла тоді, коли звідти пішли миротворці з ООН, а Франція виявилася неспроможною

Разом з тим, за словами Олега Белоколоса, треба розуміти, що Росія не несе якоїсь допомоги країнам в Африці.

"Йдеться лише про військову присутність і зміцнення особистої влади конкретних режимів", – нагадує він.

Однак після початку війни в Україні, і з втратою своїх баз у Сирії, Росії доводиться витратити все більше й більше ресурсів на "гасіння пожеж". Тобто, якщо у 2015-2016 роках Москва могла спокійно надсилати до Африки війська, спорядження та боєприпаси, то зараз це стало довго і дорого.

"А таким чином безпеку в цьому регіоні організувати дуже складно", – констатує Белоколос.

"Забезпечення безпеки" як прикриття

При цьому, важливо розуміти: Москва тільки прикривається тезами про присутність в Африці росіян лише в якості приватних військових компаній. Насправді ж усі дії "приватних компаній" там – інспіровані на найвищому рівні у Кремлі.

"Так, Росія подає "Африканський корпус" як "Вагнер" – як приватну компанію. Але насправді це – структурний підрозділ ГРУ РФ. Відповідно, це кадрові російські війська, які здійснюють чіткі місії", – зазначає керівник Центру досліджень проблем громадянського суспільства Віталій Кулик.

На думку історика та воєнного експерта Михайла Жирохова, російські "приватні" військові компанії провалилися в Африці з кількох причин.

По-перше, тому, що росіяни, на відміну, наприклад, від французів, не мають досвіду війни в Африці.

"У них є досвід Сирії, досвід Донбасу, досвід широкомасштабної війни в Україні... Але цей досвід не працює в Африці. Там дуже специфічні географічні умови й специфічні самі противники, з якими потрібно воювати, а не відсиджуватись в базовому таборі, як вони, наприклад, звикли робити в Чечні", – зазначає експерт.

Михайло Жирохов вважає, що є кілька причин провалу російських військових компаній в Африці / фото УНІАН, Віктор Ковальчук

По-друге, росіяни прийшли в Африку "забезпечувати безпеку" лише на словах, на ділі вони були зосереджені на охороні родовищ корисних копалин, зокрема золота.

"Тому все, що вони робили – це прикривали ці копальні, прикривали свої місця перебування і свої колони, які ходили з цими копалинами... Тому блокування російських опорних пунктів виявилось достатньо, щоб вони просто звідти пішли", – вважає Жирохов.

Африканський інтерес

Професор політології Києво-Могилянської академії, науковий радник Фонду "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва Олексій Гарань звертає увагу, що, дійсно, в першу чергу, інтерес Росії в цьому регіоні – корисні копалини. Тобто, росіяни здійснюють в Африці розвідку щодо природних ресурсів, які видобувають та вивозять.

Другий інтерес – підтримка лояльних Кремлю місцевих диктаторських режимів, які потім, на різних міжнародних майданчиках, виступають на боці Росії.

І третій – вплив на африканські країни в цілому.

"Москва ще з часів Холодної війни розглядає Африку як спосіб зменшити вплив Заходу, посіяти у світі нестабільність. Адже, якщо нестабільність в цих регіонах, Європу накриває хвиля міграції. А це, потенційно, підриває єдність в Європейському союзі", – додає він.

За словами Олексія Гараня, зараз можна бачити, що у РФ в Африці дійсно виникають

проблеми. Адже африканські країни на прикладі Малі бачать, до чого призводить втручання російських найманців (а це призводить до дестабілізації).

"Водночас говорити, що Росія втратила там важелі впливу, я б не поспішав. Економічні важелі – так, втрачає. Адже росіян вже випереджають китайці. Та насправді частка Росії в торгівлі та інвестиціях в Африці складає близько 1-2%. Тому вони і намагаються перекрити цей аспект безпековими моментами", – зазначає експерт.

Африканські країни на прикладі Малі бачать, до чого призводить втручання російських найманців / фото ua.depositphotos.com

Втім, він нагадує, що в сенсі безпеки трохи потіснити Росію в регіоні може якраз Україна.

По-перше, українські військові завжди брали активну участь у миротворчих контингентах у багатьох африканських країнах, відіграючи в цьому велику роль.

По-друге, зараз Україна має економічний інтерес в просуванні українських товарів на різні ринки, в тому числі, мова може йти про технології оборони.

"Наш бойовий досвід має велике значення для африканських країн: для охорони повітряного простору, в питаннях кібербезпеки, цікавим може бути прикордонний контроль тощо. І, звісно, нова сфера - ІТ-технології", - вважає експерт.

Взаємовигідна підтримка

З такою думкою погоджується і Віталій Кулик: "В контексті останніх подій в Ормузькій протоці та зростання загального попиту на дрони та екосистеми навколо них, в нас може з'явитись ще один перспективний ринок. І якщо ми будемо там діяти так само, як діємо на Близькому Сході – пропонуємо не лише зброю, а й говоримо про зворотні інвестиції, спільні виробничі проєкти, чи спільний бізнес, то ми можемо знайти партнерів і в Африці".

На його думку, країнам Африки є, чим з нами розраховуватись, навіть попри те, що вони – бідні. Адже вони виділяють серйозні кошти на власну безпеку і не хочуть мати справу з бандитами.

Ще один наш інтерес у цьому регіоні – це підриє російської військової присутності будь-де, де це можливо, і будь-яким способом:

"Вибити росіян означає, що вони не можуть бути донорами безпеки, на них ніхто не може зробити ставку. Відповідно, міжнародна підтримка росіян в обмін на донорство безпеки буде знижуватися. Банально, навіть низка голосів на користь Росії в ООН може зникнути. А для нас це – приємний бонус".

В будь-якому разі, в Україні мають бути реалістичні очікування від країн Африки. Навряд вони готові будуть приєднатись до економічних санкцій проти Росії чи до поставок зброї в Україну. Натомість в гуманітарних питаннях, зокрема в темі повернення викрадених росіянами українських дітей, можна розраховувати на розуміння.

"Африканські країни не хочуть, аби війна в Україні, як, свого часу, Холодна війна перекинулася на африканський континент. Тому у нас є свій порядок роботи з Африкою і я вважаю, що зараз позиція України в цьому регіоні абсолютно правильна та виважена, – додає Олег Белоколов. – Зокрема, ми разом працюємо для повернення наших дітей. Крім того, Африка для України – величезний ринок збуту для нашого продовольства. Раніше ми багато продавали на російські ринки, але тепер це більше не актуально. Якщо ж наша аграрна промисловість компетентно, з розумінням реалій зайде на африканський ринок, то це відкриє перед нами дуже великі можливості. Вже зараз у багатьох країнах Африки понад половина їхнього імпорту олії йде з України. І це, насправді, далеко не кінець".

Російська присутність в Африці не зникне швидко. Але щойно ситуація в Малі для РФ набуде якоїсь невідворотності і росіяни звідти будуть змушені піти, може початись ефект доміно. І мова не лише про те, що посиплються інші африканські диктаторські режими. Мова й про те, що вони, не побачивши перспектив від роботи з Росією, можуть швидко переорієнтуватись на вагоміших гравців. А Україні в цій ситуації важливо не втратити свої інтереси.

Нікіта Шендеровський, Тетяна Урбанська

Росія

 УНІАН в Google News

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

Війна в Україні · Мобілізація чоловіків 50+ з 1 травня · Наталія Мосейчук + ·

Хто з чоловіків може виїхати за кордон 2026

Новини України · Новини Києва · Коли літні канікули 2026 · Новини Одеси ·

Що зміниться з 1 травня · Новини Дніпра · Бронь від мобілізації з 1 травня 2026 ·

Новини Харкова · Новини Львова

Новини економіки · Курс долара · Курс євро · Курс валют · Укрзалізниця ·

Яка пенсія у держслужбовців з 1 травня · Біткоіни-курс ·

Кому зарахують подвійний стаж для пенсії · Тарифи на електроенергію ·

Пільги для пенсіонерів з 1 травня 2026 · Тарифи на газ ·

Всі доплати до пенсії в Україні 2026 · Виплати військовим в Україні 2026 ·

Чи входить декрет до стажу

Прогноз погоди · Погода на тиждень · Прогноз погоди на травень 2026 ·

Погода на місяць · Синоптик · Погода Київ · Погода на завтра · Магнітні бурі

Гороскоп · Гороскоп на тиждень · Гороскоп на сьогодні ·

Місячний календар на травень 2026 · Календар рибалки на травень 2026 ·

Гороскоп на завтра

Лайфхаки · Як перевірити - сир чи сирний продукт ·

Тушкована капуста як у їдальні СРСР · Чому не можна кидати зчеплення

Яке сьогодні свято · Коли Петра і Павла за новим і старим стилем

[Lite](#) · [Рецепт](#) · [Лайфхаки](#) · [Астрологія](#) · [Модний манікюр 2026](#) · [Мода](#) ·

[Які джинси роблять фігуру стрункішою](#) · [Магнітні бурі](#) · [Свята](#) · [Зірки](#) · [Стосунки](#) ·

[Кіно](#) · [Холостяк 2025](#)

[Рецепти](#) · [Лінівi вареники](#) · [Ніжний паштет із курячої грудки](#) ·

[Найпростіший рецепт тірамісу](#) · [Варення з кульбаб](#)

[Сад-город](#) · [Що покласти в лунку під час посадки картоплі](#) ·

[Що посадити та як доглядати за городом у травні](#) ·

[Профілактика від чорної плямистості троянд](#) · [Як прищипувати перець](#) ·

[Коли садити кавуни](#) · [Чим підгодувати агрус](#) ·

[Чи можна ламати бузок, щоб краще ріс](#) · [Як посадити іриси навесні](#) ·

[Як позбутися кульбаб на газоні](#) · [Чим обробити сад в травні](#) ·

[Найкращі сорти малини для посадки](#)

[Правила користування сайтом](#) · [Політика конфіденційності](#) · [Про нас](#) · [Редакційна політика соцмережах](#)